

Minister voor Rechtsbescherming

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
*Directie Jeugd, Familie en
Criminaliteitsfenomenen*
Team Jeugdcriminaliteit

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Verzamelbrief justitiële jeugd

Datum

24 juni 2024

Projectnaam

Verzamelbrief justitiële jeugd

Ons kenmerk

5515972

Bijlage(n)

1

1. Aanleiding

Hierbij ontvangt u de verzamelbrief justitiële jeugd. In deze brief wordt de Kamer geïnformeerd over zeven onderwerpen:

1. ontwikkelingen justitiële jeugdinrichtingen (JJJ's);
2. wachtlijst jeugdige zelfmelders;
3. pilot Halt 18+ met licht verstandelijke beperking;
4. verbetertraject adolescentenstrafrecht;
5. last onder dwangsom door burgemeesters;
6. implementatie Ritax 2.0;
7. jongerenrechtbank.

2. Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd in te stemmen met verzending van de bijgevoegde *verzamelbrief justitiële jeugd*.

3. Kernpunten

3.1 Ontwikkelingen JJJ's

3.1.1 Stand van zaken capaciteitsuitbreiding JJJ's

Met deze Kamerbrief geeft u de huidige stand van zaken over de capaciteit(suitbreiding) van de JJJ's weer. Dit is met u besproken op 14 mei 2024. Vanwege tegenvallende werving heeft de capaciteitsuitbreiding van JJJ Teylingereind en de nieuwe JJJ ("De Haven") in Veenhuizen vertraging opgelopen. De verwachting is nu dat de eerste leefgroep (van 10 plekken) in JJJ De Haven in oktober 2024 geopend kan worden en dat vóór de zomer van 2025 een extra leefgroep van JJJ Teylingereind geopend kan worden, mits de werving van personeel succesvol verloopt.

3.1.2 Extra afdeling in het gevangeniswezen voor jongvolwassenen

U informeert de Tweede Kamer over de stand van zaken ten aanzien van de extra afdeling in PI Almelo voor jongvolwassenen. Dit heeft u toegezegd in uw Kamerbrief van 10 april 2024. Ook heeft u tijdens het Commissiedebat GW en TBS van 16 mei 2024 toegezegd de Kamer in juni schriftelijk te informeren over de mogelijkheden voor dagbesteding op de jongvolwassenenafdeling in PI Almelo. Deze toezeggingen doet u hierbij gestand.

De DJI spant zich in om, binnen het kader van het HvB-regime, zoals in JC Zeist, extra elementen toe te voegen binnen het reguliere dagprogramma met expertise ten aanzien van het omgaan met jongvolwassenen. De mogelijkheden hiertoe zijn echter beperkt. Voor de extra elementen is de DJI afhankelijk van de inzet van externe organisaties en extern personeel.

U bent op 6 juni jl. geïnformeerd door de Inspectie van Justitie en Veiligheid over het vervolgtoezicht op de plaatsing van jongvolwassenen in het gevangeniswezen. De inspecties (Inspectie Justitie en Veiligheid, Inspectie Gezondheidszorg en

Jeugd, Inspectie van het Onderwijs en de Nederlandse Arbeidsinspectie) hebben DJI 6 juni jl. schriftelijk verzocht om vanaf 24 juni 2024 tot in ieder geval januari 2025 de plaatsing van jongeren in het gevangeniswezen te monitoren en hierover periodiek de inspecties te rapporteren. Deze monitoring bevat bijvoorbeeld het aantal plaatsingen in het gevangeniswezen, de locatie waar jongvolwassenen worden geplaatst (JC Zeist, PI Almelo of anderszins) en de strafrechtelijke titel (bijvoorbeeld preventieve hechtenis of een arrestant).

De uitvraag geschiedt conform de uitgangspunten van uw Kamerbrief van 10 april 2024 over de plaatsing van jongvolwassenen in het gevangeniswezen. In die Kamerbrief heeft u aangegeven dat er jongvolwassenen (18+) in PI Almelo worden geplaatst die normaliter in een JJI geplaatst hadden moeten worden. Bij plaatsing op de jongvolwassenenafdeling in PI Almelo en JC Zeist wordt de aanwezigheid van een bijzondere zorgvraag, gewelddadig gedrag en/of suïcidaliteit als contra-indicatie gehanteerd. De eerder met de Kamer gedeelde uitgangspunten over de plaatsing van jongvolwassenen in JC Zeist blijven onverkort van toepassing (daar worden alleen jongvolwassen verdachten in preventieve hechtenis geplaatst bij wie de officier van justitie voornemens is op grond van het adolescentenstrafrecht het jeugdstrafrecht te vorderen). Evenals voorheen blijft de mogelijkheid bestaan om jongvolwassenen op basis van een specifieke zorg- en/of beveiligingsbehoefte elders in het gevangeniswezen te plaatsen (bijvoorbeeld in een Penitentiaal Psychiatrisch Centrum). Indien de inspecties dit naar aanleiding van de monitoring nodig achten, zullen zij mogelijk overgaan tot andere toezichtsactiviteiten.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Team Jeugdcriminaliteit

Datum
24 juni 2024

Ons kenmerk
5515972

3.1.3 Motie over voortzetting onderwijs voor jongvolwassenen in volwassendetentie

In deze Kamerbrief geeft u aan wanneer u naar verwachting inhoudelijk kunt reageren op de (op 28 mei) aangenomen motie van het Kamerlid Lahlah c.s. over voortzetting van onderwijs voor jongeren in volwassendetentie: uiterlijk in oktober 2024.

3.2 Wachtdienst jeugdige zelfmelders

Via een memo bent u er recent over geïnformeerd dat de delictscategorieën die eerder met de Kamer gedeeld zijn geen uitputtend beeld geven van de delicten op de wachtdienst van jeugdige zelfmelders. Op basis van dit memo bent u op 12 mei 2024 akkoord gegaan met het advies om de Kamer daarover te informeren in bijgevoegde Kamerbrief. In het kader van transparantie wordt de integrale wachtdienst met de Kamer gedeeld in een bijlage bij deze Kamerbrief.

3.3 Pilot Halt 18+ met Licht Verstandelijke Beperking

Naar aanleiding van het notaoverleg van het lid Verkuijlen op 16 oktober 2023 is een motie van de heer Ellian (VVD) aangenomen, waarin wordt verzocht om nogmaals in gesprek te gaan met de ketenpartners over het inrichten van een nieuwe pilot waarbij *first offenders* van Halt-waardige feiten in de leeftijd van 18 tot 23 jaar met een diagnose licht verstandelijke beperking (LVB) een Halt-afdoning kunnen kiezen. Deze gesprekken zijn gevoerd. Geconcludeerd kan worden dat er onvoldoende draagvlak en noodzaak is om een pilot te starten voor deze doelgroep.

3.4 Verbetertraject adolescentenstrafrecht

In 2022 is het verbetertraject adolescentenstrafrecht gestart naar aanleiding van de evaluatie van het adolescentenstrafrecht door het WODC en een expertmeeting met de ketenpartners. In dit verbetertraject ligt de focus op het oplossen van knelpunten in de uitvoeringspraktijk. In juli 2023 informeerde u de Kamer voor het laatst over de stand van zaken van de acties uit het verbetertraject en deed u de

toezegging de Kamer in juni 2024 daarover opnieuw te informeren. Die toezegging doet u hierbij gestand.

3.5 Implementatie Ritax 2.0

U informeert de Tweede Kamer over de stand van zaken ten aanzien van de uitvoering van de aanbevelingen van het evaluatieonderzoek naar de implementatie van Ritax 2.0, het bijgewerkte risicotaxatie-instrument voor de jeugdstrafrechtketen. Dit heeft u toegezegd in uw beleidsreactie op het rapport aan de Tweede Kamer op 27 september 2023. Deze toezegging doet u hierbij gestand.

3.6 Last onder dwangsom door burgemeesters

U informeert de Tweede Kamer over de uitkomsten van een verkenning onder gemeenten naar 'best practices' bij de toepassing van de last onder dwangsom bij herhaald strafbaar gedrag zoals messenbezit. U heeft toegezegd naar aanleiding van een praktische en juridische verkenning een handreiking met richtlijnen en kaders op te stellen voor prudente toepassing van dit instrument en dit voor de zomer van 2024 ter beschikking te stellen. U informeert hierbij de Tweede Kamer over de (voorlopige) uitkomsten van deze verkenning, de handreiking zelf wordt in de zomer van 2024 gepubliceerd op de website van het CCV. Dit heeft u toegezegd in de verzamelbrief Justitiële Jeugd van 4 maart 2024.

3.7 Jongerenrechtbank

In het notaoverleg van het lid Verkuijlen is door u toegezegd een bezoek te brengen aan de jongerenrechtbank. Dit werkbezoek heeft op 22 april jl. plaats gevonden. Deze toezegging is gedaan in het licht van het verzoek van het lid Mutluer (GroenLinks/PvdA) om meer aandacht te vragen voor/ ruchtbaarheid te geven aan de stichting Jongerenrechtbanken. Het is een interessant bezoek geweest, maar het is verder aan de scholen om deze methode in te zetten; u gaat hier niet over.

4. Toelichting

4.1. Politieke context

De politieke context, in het bijzonder de toezeggingen aan de Kamer, zijn hiervoor per punt toegelicht.

Verder is er (politieke) aandacht voor de capaciteitsdruk bij de JJI's. Door het Kamerlid Lahlah (Groenlinks-PvdA) is tijdens het debat van 11 april jl. over het capaciteitstekort bij de DJI en tijdens het commissiedebat van 16 mei jl. over het gevangeniswezen en TBS aandacht gevraagd voor het plaatsen van jongvolwassenen in het gevangeniswezen i.v.m. de capaciteitsdruk bij de JJI's.

4.2. Financiële overwegingen

N.v.t.

4.3. Juridische overwegingen

4.3.1 Last onder dwangsom door burgemeesters

Bij het opstellen van een handreiking voor de inzet van de last onder dwangsom door burgemeesters bij strafbaar gedrag (in het bijzonder messenbezit), is gebleken dat er uit de jurisprudentie geen eenduidige juridische kaders naar voren komen. Zo heeft de Hoge Raad een messenverbod dat door de burgemeester was opgenomen in de APV in een arrest van 2020 in stand gelaten, terwijl de rechtbank in 2023 een opgelegde last onder dwangsom inzake het messenverbod in Rotterdam van destijds onverbindend heeft verklaard. Er valt dan ook geen eenduidige richtlijn te geven aan burgemeesters. De handreiking zal zich daarom beperken tot juridische overwegingen gekoppeld aan een weergave van varianten van het messenverbod zoals deze voorkomen in APV's van bevraagde gemeenten. Op grond hiervan zullen burgemeesters een eigen afweging kunnen maken.

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
*Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Team Jeugdcriminaliteit*

Datum
24 juni 2024

Ons kenmerk
5515972

4.4. Krachtenveld

4.4.1 Stand van zaken capaciteitsuitbreiding JJI's

Deze passage uit de brief is afgestemd met DJI.

4.4.2 Extra afdeling in het gevangeniswezen voor jongvolwassenen

Deze passage van de brief is afgestemd met DJI en OCW.

4.4.3 Motie over voortzetting onderwijs voor jongeren in volwassendetentie

Deze passage van de brief is afgestemd met DJI en OCW.

4.4.4 Wachtlijst jeugdige zelfmolders

Deze passage van de brief is afgestemd met het CJIB.

4.4.5 Pilot Halt 18+ met Licht Verstandelijke Beperking

De inhoud van deze passage uit de brief is afgestemd met Halt, OM, politie en de Raad van de Kinderbescherming.

4.4.6 Verbetertraject adolescentenstrafrecht

Deze passage van de brief is afgestemd met de Raad voor de Kinderbescherming, OM, Raad voor de Rechtspraak, DJI, Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie, de volwassenenreclassering, de advocatuur, jeugdzorg Nederland en de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten.

4.4.7 Jongerenrechtbank

Deze passage van de brief is afgestemd met OCW.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

6. Bijlagen

1. Wachtlijst jeugdige zelfmolders

**Directoraat-Generaal
Straffen en Beschermen**
*Directie Jeugd, Familie en
aanpak
Criminaliteitsfenomenen
Team Jeugdcriminaliteit*

Datum
24 juni 2024

Ons kenmerk
5515972